

Vad har hänt?

I DAGÖRYNINGEN till sist förlutna I söndag lösnades det även i byggnadskonflikten. Ett nytt medlingsförslag, accepterat av samtliga berörda organisationer och fackförbunds styrelser, utsågs till omröstning. Svar skall lämnas före den 14 februari. Måreterförbundet löskade i det längsta, men lockhet och påtryckning från L. O. och regering malde till slut ut det motstånd. Förslaget innebär befrys närmare i vår ledande artikel.

SOKTIMMENS FRUKSDAGEN, d. v. s. Statsministerens besökande av hr Lindmans interpellation om spöklöggen, medförde inter sensationellt nytt, annat än att man fick reda på att inter officiellt konstaterande av flygning över Bodens område — ägt rum. Fast t. o. m. regeringen trodde att något ligger ändå under det hela. Spökriget synes de sista dagarna ha upphört i Nord-Sverige, men härja kraftigt i Nord-Finland. Finnarne se ryska spöket, vilket föranlett Stalin till en kraftig reprimand.

EN NY STATSMINISTERARE skall socialministern ha om två månader. Den förutvarande, hr *Bo Hammarström*, blir då regeringskansliets och utrikesministerens förträdare. Han har varit utrikesminister sedan *Wilhelm Björck* är efterträdare. Hr Möller har fått mycket påskrivt för denna utnämning, men Upsala Ny Tidning torde ha rätt: Är hr Björck så dålig, är det ju varst för hr Möller själv. Det bör också vara svårt för hr Björck att överträffa förtjänsterna för sin föregångare.

SREGERINGEN. Tidningarna Fönstret och Metallarbetaren är förbundna och nu senast har en representant för Tidningarnas Telegrambyrå blivit utvisad. Den senare stjärnen uppges vara repressivler för att en tysk jur. dr Öhling, som under sin månader rest omkring i Sverige och enligt vad Svenska Dagbladet uppges, bedrivt niskt national-socialistisk propaganda, vägrats uppehållstillstånd. Enligt polisintendenten Zetterquist har detta skett, emedan Öhling icke ställt sig gällande förordningar till efteråtelse.

SVERIGES NATIONELLA UNG. DOMSFÖRBUND vill ej längre vara ungdom hos Lindman, utan har utfärdat sin självständighetsförklaring. Med eget program, som kommer, men vid val här och där samverkan med Allmänna Valmansförbundet — som emellertid tänker lägga sig till med en ny ungdomsorganisation, *Konservativ ungdom*.

DE PASTÄDDA OEGENTLIGHETERNA vid Stockholms stads gatuarbeten tyckas lyckligtvis vara av begränsad art.

UPPHÄVANDET AV TYSKA DELSTATENA har redan stift på hinder. Bayern vill fortfarande vara en enhet och Göring som preussisk minister-president vill icke subordnera under riksinrikesminister Frick. Ealligt Völkischer Beobachter lär han emellertid en särskild position och ställs direkt under rikskanslern. Alltså: den fredssälle Hitler får tygla den krigsige Göring. Vi häna en bild ur norska tidningen *Mot Dag*:

DEN NYA FRANSKA KONSELJPRESDIDENTEN har redan på femte dagen i sin regering fått skaffa sig tre nya ministrar, i stället för tre stycken, som icke ville vara med om att den allmänna uppbyggnaden efter Staviskykandalen sträckte sig ända upp till Paris' mäktige polismästare, M. Chiappe — som emellertid entledigades och befordrades till generalintendent i Marocko. Vilken post

Upprustningskrav

i svenska riksdagen.

DEN allmänna kapprustningen världen över har icke lämnat Sverige utanför. I ett stort antal motioner om ökade anslag till olika slag av rymskaffningar för armé, flotta och flygvapen, avspiegas rustningsökning också i den svenska riksdagen och först sig många gånger till följligt cyniska uttryck. Andan i den tyske försvarsministern — på sammanlagt 22 milj. kr. Hr Osabahrn till gäller snart sagt alla detaljer i militärväsendet, från »10,5 cm-kanonen, vilken torde fullt motsvara moderns krav», till infanteristärkarnas ersättande med rygsäckar — för sammanlagt en halv miljon kr. Om den förut nämnda kanonen meddelar hr Osabahrn att det ursprungliga var meningen att erhålla anslag för anskaffande av en provpåk, men sedan har några utländska makter beställt liknande pjäser vid Bo-fors, och därigenom har Döfers lärt sig att tillverka, denna »även för våra förhållanden lämpliga typ».

Naturligtvis föreligger enligt hr Osabahrn utgångspunkter ett *asynnerligen stort behov av det viktiga skyddsmedel, som gasmasken utgör* och han förestår därför fabrikation vid den nyigen uppförda gasmaskfabriken vid Åkers bruk av 40 000 gasmasker till en sammanlagt kostnad av 600 000 kr. Gasmaskfabrikationen utgör dessutom — enligt hr Osabahrn — *en lämplig form för arbeten under arbetslöshetsårens*. (1)

Hr Westman motvarar sitt förslag om 14 milj. kr. till statsbeställningar, avsedda för flygvapnets materielanskaffning, med de väsentliga rustningsökningar som såväl Sovjet-Ryssland och Italien som Frankrike och England företaget på flygets område. Hr Westman har kommit till det resultatet att flygstridskrafterna, om de finnas på ömse sidor, binda varandra, så

(Forts. å sid. 3).

VALDSAMMA KRAVALLER, som redan första dygnen kostade 50 döda och 1 500 skadade utbröt i Paris samma dag som regeringen förtroendeutöm. Men inför var komprometterad, befordrades till chef för Comedie Française. Men för honom betacka sig kommandenterna.

DEN INRE SPANNINGEN i Österrike tilltar. De tyska national-socialisterna smugla med tyska regeringens goda minne sprängämnen över gränsen och inspirera till ouppörliga terrordåd. Österrikes förbundskanslern dr Dollfuß vädjar till stormakternas hjälp.

FRENETISK KAPPRUSTNING VÄRLDEN RUNT. Japan bekänner sig öppet till kriget och fustar med en fart av 800 flygplan per år. Ryska röda arméns befälhavare har omvittnat dennas effektivitet och spänningen ökas de båda länderna emellan. Amerika har helt hastigt beslutat bygga 101 nya krigsskepp och England utvidgar flottstationen i Singapore. Och Tyskland framhårdar i sitt

Fredsdavån 1934.

krav på upprustning. Allt detta vapenlar ger eko i svenska riksdagen där alla dessa krigiska rekvizita såsom långskjutande kanonartilleri på Gotland, luftvärnskanoner, nya krigsskepp och understödda frivilliga skyttar begärs. *Mot Dag* har en talande bild av den beträddade fredsdavån, som dock trots allt lever. Veckovakten.

Lis Torsleff:

Rentefri Laan.

Under världskrisens tryk opstär adskillige »bevægelses» i tiden. En af disse, som synes at skulle få en retfærdig følger for Danmark er bevægelsen for rentefri laan.

Tanken er ikke fremmed, vi har set visse fællesskaber med dette formål i England, og Amerika, men særlig blomstredede de frem under de forvilede økonomiske forhold i Tyskland efter verdenskrigen.

I en tid, hvor renten er oppe paa to-fir-femten, tal forstaaer man jo ogsaa fremkomsten af protest, men i en tid, hvor staten søger alle midler bragt i anvendelse for at nedbringe renten under den uagteligede 4½ kan det maaske synes mærkværdigt.

Hovedvægten til forstaaelse af hele fællesskabet maa sikkert lægges paa kriseprosymet. Skoon trykker netop nu, fremtiden kan man efterhaanden slet ikke overskue. Kan man faa hjælp til at afskrive sin nuværende gæld, kan man faa ejendommens prioriteter paa bedre vilkaar, synes man det lysner. Denne stadige faste afgift til kreditforeningerne uden tilsvarende fast indtægt er et gunstigt forhold under de opdagende tider, idet den da muliggør udnyttelse af hvert teknisk fremskridt, men i nedadgaende tider hviler den, som en mare over bedriften.

Midlet herimod maa naturligvis først og fremmest være, at udlånede den altfor store gjældsstiftelse i de gode tider, men hvad hjælper det naar gjalden forstret er stiftet?

Ja, kunde alle vore niddstede bynder

og forretningsdrivende ved dannelsen af fællesskaber afløse deres gamle 4—5% gæld med en ny, men rentefri et det indlysende, at staten paa enhver tænkelig maade maatte støtte disse kasser i deres samfundsmæssige indsats.

Men her kniber det paa de to afgjendepunkter.

Først og fremmest dette med rentefriheden. Den er absolut nok, hvad medlemmernes indskud angaar, idet der ikke tillægges disse nogen som helst rente, men hvad tilbagebetalingen angaar viser det sig naturligt, at det ikke er muligt at holde den samlede tilbagebetaling paa samme højde som laanen.

Forskellen mellem det ind- og udbetalte kaldes imidlertid ikke rente men omkostning. Men naar disse »omkostningers» i bedste fald (Tariff III) svarer til en renteydelse af 2½%, i tarii I til 3½%, tør man vel sige at rentefriheden er saa som saa.

Ved sammenligning mellem kreditforeningernes omkostninger og »kassernes» har man da ogsaa fundet at disse sidstes er 4% gange de førstes. (En saadan sammenligning er naturligvis vanskelig, idet der p.g.a. adfærdstidens store forskellighed er tale om væsentligt sammelige forhold.)

Dette var rentefriheden. Men endnu mere brandende er næsten spørgsmålet om rentetiden indeen laan kan opnaas.

Den er i sjældnet p.g.a. den uanvendelige tilgang af medlemmer overordentlig lav (i 2 maanedre el. mindre) og

(Forts. å sid. 4.)

Folkhögskolornas elevförbund.

En grupp Fogelstadförbundare vid Folkhögskolornas samkväm på Tobaksmonopolet den 4 febr.

Vid ett talrikt besök och av festlig stämning präglad samkväm i Tobaksmonopolets i Stockholm nya vackra matsal, bidades på söndagen en allmän sammanslutning av förutvarande folkhögskoleelever, *Folkhögskolornas elevförbunds Stockholmsorganisation*. Över fyrahundra deltagare, manlig och kvinnlig ungdom, vor närvarande, och elevgrupper från fjorton olika folkhögskolor anslöt sig till det nya förbundet.

Redaktör *Knut Länström* framhöll i sitt hälsningstal det nära samband som rätt och råder mellan folkhögskolornas arbete och arbetet för den ansvarsfyllda demokratins förverkligande. Folkhögskolornas första skede präglades av krav, som blev aktuella i samband med författningens reformerna på 1890-talet: då gällde det att skaffa bondungdomens en skola, som kunde göra den mera älgad att åtaga sig sitt nya samhälliga ansvar. Allt efter-

som industriarbetarnas politiska inflytande växte, kom folkhögskolan att formas mera efter deras krav och utbildningsbehov och kom därmed i sitt andra skede. Dess tredje skede, som vi just nu uppleva, kännetecknas, framhöll hr Länström, av ett friare undervisningsstadium efter vidare linjer. Och den toleransanda, som råder vid folkhögskolorna blir det folkhögskoleungdomens egen skyldig-

(Forts. å sid. 4.)

TIDEVARVET

Radikal politisk veckotidning.

REDAKTÖR: *Carin Hermelin*. ANSVARIG UTGIVARE: *Ada Nilsson*.

Utkommer varje helgfri lördag. Tjryvadsgränd 2, 3 tr., Stockholm. Tel. 20 48 42.

ADVOKATER

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

Eva Andéns Advokatbyrå

Inneh.: *Eva Andén*. Norrlandsplan 18. STOCKHOLM

Specialitet: Familje- och arvsrätt. Bouppteckningar och testamenten. Förvaltningsuppdrag. Även skriftliga förfrågningar.

Allm. Barnbördshusets poliklinik

Alla vardagar 11-12 för havandeskapet och dess sjukdomar 18. 14-13.40 för kvinnosjukdomar.

För medicinska kostnadsfritt, för andra mot erläggande av 2 kronor.

Professor Johan Almqvist

Nybgatan 7, Stockholm Tel. 67 50 75. Mottagning: Vardagar 10-11.11. Huds- och Könsjukdomar. UPPLYSNING I AKTENSKAPLIGA OCH SEXUELLA FRÅGOR.

Alma Axelssons FÖRLOSSNINGSHEM

LINNEGATAN 19. Mottager inackord. Även för längre tid. Tryggt och ägna värdsk. Tel. 778 24.

Centralbadets damfrisering

rekommenderas. Tel. 23 33 55. Fjörshälsing. Elegant.

ELEEN JOHANSSON

DAMFRISERING. SCHEELEGATAN 18. TELEFON 50 74 13

Folkongagatan 84

Besökande 59 slussar vid porten. IVAN NYVELIUS S. A. AHLENIUS LEG. TANDL. TANDTERNIER Tel. 41 04 84. Tel. 41 22 36. Smärtfri plomb. Konstgjorda tänder och tandtagning. Röntgen. Billiga priser.

Gärdets Tandklinik

Vallhallvägen 143, 4 tr., Stockholm. Tel. 62 30 70. Kostnadsfri rådgivning. Röntgen. Vard. 9-5. Tisd. Torsd. även 6-8 e. m. Söndag 10-1. ENDAST LÖG. TANDLÄKARE.

Dövas Väs Syateljé

mottager beställningar av alla slags öronmär. Mörsking och blått silv hand som maskin. Även lagningar. Öronsmålg. 33 n. b. Tel. 11 61 91. Öppet vardagar 9-6, lördagar 8-2. GERARDE ET DOVA KVINGOR. OBS.: Redovisade priser. Valgfritt arbete.

Kom ihåg

prenumerationen för 1934

Prenumerera på posten - eller direkt genom Tidevarvets exp. Tjryvadsgränd 2, Stockholm, Postgiron. 1544 - eller ring tel. 20 48 42, så hämta vi av giften.

Den 10 Febr. 1934.

Mot en ny dag.

Sedan medlingskommissionen i byggnadskonflikten nu i över en månads tid arbetat natt och dag för att finna en lösning på denna tio månader gamla strid, kunde kommissionens natten till senaste söndag åntligen framlägga ett förslag, som icke endast accepterades av parternas förhandlingsdelegationer utan även försägs med ett tillstyrkande från respektive förbundsstyrelser sida, när det utsändes till omröstning inom de berörda faktörbundens. Men inte heller denna framgång vanns utan kamp in i det sista. Såväl Byggnadsrådbetareförbundet som Murareförbundet önskade utsända förslaget utan tillstyrkande. Och det var först inom arbetsgivarpartens hot om strejck — riktad emot 200,000 av till Landsorganisationen anslutna arbetare — som de båda förbundsstyrelserna böjde sig för L. O:s allvarliga värdjan att antaga det av medlingskommissionen uppställda villkoret och tillstyrka förslaget.

Därmed ha också utsikterna ljusnat för att medlingsförslaget, det tredje i ordningen i denna sällsynt långvariga och ödesdigra arbetskonflikt, skall leda till fred. Det skall från början framhållas, att arbetstreden, som den kommer till stånd, icke kunnat vinnas utan stora uppoffringar från arbetarnas sida. Förslaget innebär en sänkning av ackordspriserna med 15 procent för Göteborg och mellan 12 och 15,5 procent för övriga orter i Sverige. Jämfört med de båda föregående förslagen betyder det en kompromiss. Det först framlagda, av arbetsgivarna antagna medlingsförslaget innebar ackordsprisernas sänkning med icke mindre än 20 procent, medan det av regeringen i höstas framlagda förslaget, vilket arbetarna i sin tur godkände, gick ut på 11 procent sänkning.

Det är uppenbart att en arbetsfred icke skulle kunna förordas, om den måste köpas med orimliga eftergifter från arbetarnas sida. Den må sedan vara aldrig så önskvärd från samhällsets sida. Men man må komma ihåg att byggnadsarbetarna, i varje fall vissa kategorier bland dem, innehaft en monopolställning, som ställt dem i särklass bland svenska arbetargrupper. Deras strid har icke så mycket varit en strid i den

Kan ej den vapenlöse hälsas stark...

Flerfaldiga gånger har man hört exempel på Knud Rasmussens stora förmåga, att genom sitt vänliga och kloka uppträdande förebysga varje åsatt till våldshandlingar från obekanta infödingars sida. I lördags höll fil. lic. Sten Bergman ett föredrag på radio om Rasmussens femte Thule-expedition. Dr Bergman berättade, att Rasmussen i sina böcker omtalar, att han alltid brukade lägga ifrån sig vapnen, när han stötte på en stam av okända och ociviliserade eskimöer. Enligt dr Bergman bör f. ö. en forskningsresande ta för regel, att alltid uppträda obehäpnad, när han ämnar utlösas en okänd stams seder och bruk. Det är ju inte givet, att han alltid blir angripen, om han uppträder obehäpnad, men säkert är, att infödingarna, i så fall förhålla sig mycket reserverade, och att han inte får reda på så mycket av intress. Ett modigt uppträdande inger i. ö. alltid en ociviliserad människa mera förtroende, än massor av vapen. En sanning att ta lärdom av!

samfälliga arbetsolidaritetsens intresse som en strid för att bibehålla den egna gruppens maktsställning. Därtill kommer att prissättningen inom byggnadsfacket till stor del varit byggt på otidsenliga beräkningsgrunder. Så har ju också slagordet om de höga murarlönerna blivit ett av motståndarnas mest effektiva tillhyggen, då det gällt propagandan för en sänkt lönestandard. Kan man med den nya ackordsprissättningen — som omfattar dels nya prislistor, dels vissa bestämmelser, ägnade att medföra större smidighet i avtalen — kan man med den komma till förhållanden till livs är det otvivelaktigt en stor vinst.

Genom byggnadsindustriens karaktär av nyckelindustri har den långvariga konflikten utövat en förlamande verkan av särskild omfattning på hela det svenska näringslivet. Dessa olyckliga verkningar har ytterligare skärpts genom att utförandet av det förra året beslutade arbetsprogrammet spärrats så länge konflikten varat. Den har sålunda blivit i hög grad karaktäristisk för hela den misstro, den stagnation och förorkning som nu utmärker de mellanfolkliga och ekonomiska förhållandena över hela världen. Bara att konflikten kommer ur världen skulle medföra en psykologisk lätnad av stor räckvidd för det svenska samhällslivet.

Säkerligen är det många, både på arbetsidan och bland arbetsgivarna, som icke ögarne hade tagit en fortsatt strid. Om resultatet av det tredje medlingsförslaget trots alla svårigheter blir bifall till medlingen, måste man med glädje konstatera möjligheten av att på fredlig väg lösa en så svårartad konflikt som byggnadsindustriens — även utan den lagstiftning som regeringen sålges ha haft i bakfickan.

Säg det med blommor! Västerlångatan 14. STOCKHOLM - Blomsterförmedling till liv och utland - Teleg.-adr.: Flatow. Telefoner: 11 05 06, 20 21 17. Postgironkonto 549

Kungl. Hovblomsterhandel H. FLATOW

Sörmans Thé uppkoppat av alla ättinnare. Endast en kvalitet. Den bästa. 1/2 kg. biförpackningar Kr. 4.-

Det blåser mot-vind mot kvinnornas önskemål.

Tidevarvet har ofta haft anledning att framhålla, hur den nuvarande, till namnet demokratiska regeringen i Sverige, försämrat att taga kvinnornas med, när det gällt kommittéer och utredningsarbete — varit senaste exempel var den nyligen tillståta ungdomsarbetslöshetsutredningen. Denna var uppfattning har kraftigt understrukits i ett intervjuutlåtande i N. D. A. av advokaten Ruth Stjernstedt, som med anledning av kvinnornas utslutande ur radioutredningen framhåller att det tycks nu en gång vara så här i landet, att kvinnor utslutats ur alla kommissioner — det är ju nämligen det faktiska förhållandet från barnmorskestyrelsen till teaterutredningen o. d. Det blåser för närvarande en mycket stark motvind mot alla önskemål om kvinnligt inflyande i kommittéer och utredningar, förbittert advokat Stjernstedt och — säger hon vidare — sju månader tyvärr slungat framhålla, att den nuvarande regeringen är den njuvaste regering vi haft (kurs. av oss), då det gäller att tillgodose dessa kvinnors intressen.

För de landsflyktiga intellektuella.

I Konserthuset har en soaré varit anordnad för att uppliva hjälperiskheten bland de intellektuella landsflyktiga, som nu kämpa en hästare kamp för sitt livsuppehälle och ha en hopplös tid att se fram emot. Soaréns båda talare dr Manfred Björkquist och Fröken Kerstin Hesselgren talade varic för det internationella ansvar för lidandet, som är det starkaste bandet mellan. Vår tid är ingen lycklig tid, men vi kunna göra den storslagen, vilken Kerstin Hesselgren redogjorde för det internationella ansvar för lidandet. Flyktningarna beräknas till 80,000-100,000. Av dessa har Frankrike tagit emot omkring 35,000, Holland 6,000 å 7,000. Självfallet känns det för de mottagande länderna med rådande arbetslöshet som en svår börda och intet land har vågat erbjuda sig som nytt hemland för de olyckliga utan endast som tillfällig vistelseort. Vad Sverige beträffar har Komittén för landsflyktiga intellektuella hittills insamlat omkring 250 personer, och lyckats hjälpa omkring 200 personer, men har 2,000 på sin lista — av vilka många skulle kunna få omedelbar hjälp om det funnes medel.

Loyalitet i de svenska sjukkassorna.

Man har i Tyskland och Holland gjort en del undersökningar inom sjukkassorna, och då konstaterat, att antalet sjuk- och olycksfall höjts i oroväckande grad. I Tyskland tycks det vara vanligt, att medlemmarna i sjukkassan tar sig en veckas semester på dess bekostnad, och i Holland har man gjort den erfarenheten, att ett olycksfall numera fördubblat betydigt längre läkningstid, sedan allmän försäkring genomförts. I Sverige har fil. lic. Erlend Mindus gjort en jämförelse fråga om sjuktid och arbetsförmåga hos försäkrade och icke-försäkrade patienter. Han finner, att understötdagaranden eller självan till sjukdoms verkligen är ett faktum att räkna med. Under tiden 1921-1927 t. ex. ökade antalet försäkringar med 15 %, medan samtidigt antalet olycksfall steg med 90 %. Doktor Mindus varnar särskilt för överförsäkring, d. v. s. s. utkomst genom sjuk-kassan än genom det vanliga arbetet.

Efter dessa sorgliga avslöjanden är det en glädje att läsa brötychen Theofil Anderssons förslag för svensken. I stort sett är denne lojal mot sjukvården, och är Andersson anser det vara en försvinnande liten procent av dess medlemmar, som blivit angräpna av understötdagaranden, medan återstoden är absolut lojal och beredigt folk. Att sjukhjälp från kassorna stigit i betydande grad, förklarar han hänga samman med höjd levnadsstandard och ökad upplysning, och att man numera verkligen lägger sig vinn om att värda hälsan. Dessutom visar vår statistik, att sådåliga tider icke medföra ökad sjukshaskejshet. Fastän vi nu äro inne i den verkliga depressionstiden, ha de sista åren visat en nedgång i sjukta-

let. Hos oss finns alltså intet samband mellan sjuklighet och depression, ett exempel på beredighet, som är särskilt ägnat att glädja i dessa dagar, då vi ständigt överhopas med avslöjanden av be-drägerier.

Inred Edert hem med vackra mattor, möbelfryter och gardiner. från ROBERT DITZINGER Västerlånggatan 72-74 Normalmstrg 18

Senaste nytt!

Handmålad lampskärm på särskilt preparerad oljeduk utföres på beställning i alla storlekar och modeller (valfrtia motiv) exempelvis egna vilkånds planer o. s. v. Rullgardiner målas. Anmärförten förstoras. K. W. Lindbergs Konstateljé Regeringsgatan 50, 1 r. ö. g. n. b. Tel. 20 82 28. STOCKHOLM. Förfrågningar från landsorten besvaras om. Ombud antagas å platser, där vi ej äro representerade.

SÖDERMANLANDS ENSKILDA BANK DEPOSITIONS. KAPITAL. & SPARKASSERÄKNING mot högsta gällande ränta. Solidarisk Bank. Grundad 1865.

